

ARCHEOLOGICKÉ CENTRUM OLOMOUC

příspěvková organizace
ul. U Hradiska 42/6, 779 00 Olomouc

Tak jako v životě lidském nejsou dvacáté narozeniny na začátku dvacátého roku života, ale až na jeho samém konci, tak i Archeologické centrum Olomouc (ACO) vstoupilo do tohoto jubilejního roku již v květnu 2014 a bude v něm setrvávat až do května roku příštího. Pro jeho zaměstnance je to příležitost k ohlédnutí, veřejnosti bychom chtěli připomenout, proč tato organizace vznikla a k čemu slouží.

Když v roce 1995 ACO vzniklo, neexistovaly jiné pouze archeologicky zaměřené společnosti a muzejní archeologové měli kromě opatrování sbírek malý akční rádius. Na střední Moravě byla v oboru archeologie patrná stagnace a v nových společenských podmínkách nechtěli investoři o archeologii ani slyšet. Od té doby se ACO snaží podchytit a odborně dohlížet maximální množství investorských akcí, které zasahují do tvářnosti krajiny a ničí archeologické památky. Postupně se daří z tohoto regionu učinit jednu z lépe prozkoumaných oblastí ČR. Při četných výzkumech získává ACO velké množství nálezů a poznatků k pravěkému vývoji. Vše je třeba zpracovat, konzervovat, evidovat, dokumentovat a vyhodnotit. Výsledkem jsou pak nejen prezentace výsledků na veřejnosti (přednášky, výstavy, publikační činnost), ale i přehodnocení dosavadních poznatků o dávném vývoji regionu a jejich srovnání s poznatky získanými archeology z jiných organizací v ČR a také v zahraničí.

Od roku 1995 se podařilo oprávněné požadavky na ochranu archeologických památek zviditelnit. Legislativních i praktických podmínek, tak jak existují ve vyspělých zemích EU, však dosud dosaženo nebylo. Je třeba další každodenní práce na archeologických lokalitách, v badatelkách, na konferencích a při pořádání výstav, aby se veřejnost ztotožnila s nutností poznávat a chránit svou minulost.

V posledních letech se podařilo navázat spolupráci např. s několika institucemi v Německu. Jedná se zejména o Římsko-germánskou komisi archeologického institutu ve Frankfurtu n/M a Martin-Luther-Universität v Halle. Pracovníci ACO měli možnost navázat na zkušenosti odborníků obou institucí a zapojit do svého výzkumu geofyzikální metody založené na sledování rozdílných hodnot fyzikálních veličin ve výplních archeologických objektů v kontrastu s okolním přirozeným podložím. Tímto způsobem byla zkoumána např. ohrazená osada v *Seloutkách* na Prostějovsku. Překvapujícím ob-

jevem bylo rozpoznání neznámého hradiska v dobře prozkoumaném regionu *na rozhraní katastrů Stavenice a Úsova*. ACO tak má možnost studovat opevněnou osadu z pozdní doby kamenné s hustou zástavbou a několikanásobným fortifikačním systémem. V *Hradisku u Kroměříže* byly zjištěny dva dosud netušené fortifikační systémy uvnitř plochy vymezené mohutným valem. Půdorysy dlouhých domů podávající obraz urbanismu osady doby bronzové. U rámcově stejně starého hradiska *u Prasklic* známe po úspěšném magnetometrickém měření přesný průběh a strukturu fortifikačního systému sestávajícího z jakési akropole a k ní přiléhajícího opevněného prostoru.

Ve dvou případech prospekce přerostla v badatelské výzkumy ve spolupráci ACO, Ústavu archeologické památkové péče v Brně, Univerzity Palackého v Olomouci a Martin-Luther-Universität v Halle. V *Hnojicích* byla vyhloubena zjišťovací sonda přes příkop a palisády opevněného areálu ze 13. století př. n. l. (*viz foto z návštěvy odborné komise na lokalitě*). U *Vřesovic* byly zkoumány tři soustředné kruhové příkopy o průměru 230 m. K jejich vzniku došlo asi na počátku doby bronzové a využity byly dokonce ještě o dvě tisíciletí později germánskými populacemi.

Z krátkého výčtu části vědeckovýzkumné činnosti ACO je zřejmé, že se organizace od svých prvopočátků rozvinula do moderní podoby, je schopná plnit své úkoly, přispívat k archeologickému poznání naší minulosti a je platnou součástí struktury Olomouckého kraje.

O obecných principech činnosti ACO se lze více dozvědět ze *Zřizovací listiny přístupné na webových stránkách Krajského úřadu OK, o konkrétních činnostech, výsledcích, zapojení do projektů apod. nejlépe informuje webová stránka ACO (www.ac-olomouc.cz)*.

Mojmír Bém